

**Państwowe Pedagogium
w Krakowie**

Protokół

1946

konferencji, która odbyła się dnia 12 czerwca b.r. o godz. 5 tej, pod przewodnictwem Dyr. Pedagogium, p. Dyr. Dr. W. Bobkowskiej, w obecności Grona Nauczycielskiego w Państw. Pedagogium, Gimnazjum i Szkoły Cwiczeń.

Porządek dzienny konferencji:

1. Odczytanie protokołu z ostatniej konferencji plenarnej.
2. Komunikaty Władz.
3. Zarządzenie Ministra Oświaty w sprawie statutu Państw. Wyższych Szkół Pedagogicznych.
4. Instrukcja o organizacji roku szkolnego 1946/47
5. Wnioski i interpelacje.

ad 1. Protokół z ostatniej konferencji przyjęto bez zmian.

ad 2. P. Dyrektorka odczytuje i referuje pisma, które nadeszły do

I. Pismo K. O. S. w Krakowie z dnia 5 czerwca w sprawie protokołu posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 2 kwietnia b. r. Kuratorium przyjął do wiadomości treść protokołu, zaznaczając, że protokół odzwierciedla rzetelną pracę wychowawczą zakładów, skupionych przy Państw. Pedagogium, oraz podkreśla z uznaniem ścisłą współpracę Gimnazjum i Szkoły Cwiczeń z Komitetem Rodzicielskim.

II. Pismo K. O. S. w Krakowie z dnia 18 maja b. r. w sprawie Organizacji roku szkolnego 1946 /47.

Kuratorium prosi Dyrekcję Państwowego Pedagogium o nadesłanie danych, potrzebnych do organizacji przyszłego roku szkolnego tak co do ilości klas w całym zakładzie jak i zamierzeń personalnych nauczycieli z nowym rokiem szkol., zmian w personelu kancelaryjnym i w szk

i w składzie funkcjonariuszy.

P. Dyrektorka zaznacza, że budując szkołę ćwiczeń i gimnazjum wzwyż Zakład przewiduje 7 klas Szk. Cw. oraz drugą i trzecią gimn., dając do likwidacji klas semestralnych. Decyzję w tej sprawie odkłada jednak do Klasyfikacji, która wykaże stan młodzieży. Przy tym prosi p. Dyr. Bobkowska p. dyrektorów gimn. i szk. ów. o przygotowanie projektu rozkładu godzin i zajęć personalnych i zwraca się równocześnie do grona nauczycielskiego o zgłoszenie personalnych zamierzeń na rok przyszły, w sprawie ew. zniżki godzin, urlopów płatnych, wzgl. bezpłatnych.

III. Pismo Kuratorium O. S. w Krakowie z dnia 7 czerwca b. r. w sprawie kursów wakacyjnych dla nauczycieli szkół powszechnych, zorganizowanych celem usprawnienia i pogłębienia pracy nauczycielskiej, oraz z uwagi na potrzebę niesienia pomocy niekwalifikowanym nauczycielom w ich pracy samokształceniowej nad zdobyciem kwalifikacji zawodowych.

IV. Komunikat K. O. S. K. z dnia 7 czerwca b. r. o centralnych kursach wakacyjnych w celu ułatwienia nauczycielom realizowania nowych programów. Dla podkreślenia ważności poznania nowych programów, objaśnia p. Dyrektorka, Kuratorium żąda, aby do 15 czerwca b. r. przesłać wiadomość, kto z nauczycieli zgłasza się na kursy.

V. Pismo Kuratorium O. S. K. z dnia 7 czerwca b. r. o organizacji Wyższych Kursów Nauczycielskich w r. szk. 1946/47 podając

1. siedzibę Kursów, oraz grupy naukowe przedmiotów, liczbę słuchaczy.
2. termin składania podań oraz
3. udzielenie kandydatom, przyjętym na podstawie kolokwium wstępnego na Wyższe Kursy rocznych płatnych urlopów.

VI. Odpis z pisma Rzeczpospolita Polska, Ministerstwa Oświaty w Warszawie w sprawie powołania do życia Państw. Instytutu Książki, jako

zakładu naukowo badawczego, stancującego ogólnokrajowy ośrodek dokumentacji i badań planowania i poradnictwa w zakresie wszelkich spraw, dotyczących książki.

P. Dyrektorka wita z zadowoleniem powstanie Instytutu, widząc w osobie Dr. Grycza rękojmię, że instytucja ta stanie na odpowiedniej wyżynie.

ad: 3. Z kolei podaje p. Dyrektorka do wiadomości Rady Ped. Zarządzenie Ministra Oświaty z dnia 12 marca 1946 r. / Nr. II K.N. - 2564/45 M / w sprawie statutu Państw. Wyższych Szkół Pedagogicznych, omawiając kilka naczelných zagadnień, dotyczących celów i zadań Wyż. Szk. Pedag. i stwierdza zarazem że zarządzenie kładzie kres istnieniu Pedagogium.

P. Dyrektorka zawiadamia R. P., że w sprawie organizacji Wyż. Szk. Ped. pracuje obecnie Komisja, w której ^(obradach) weźmie udział delegat M. O. p. Czernichowski.

Zgodnie z treścią Zarządzenia objaśnia P. Dyrektorka :

1. Celem Wyższej Szkoły Ped. jest kształcenie zawodowe na poziomie wyższym kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych, cele te organizuje szkoła przez odpowiednią organizację i program nauki, przez wychowawcze oddziaływanie w duchu ideologii demokratycznej przez praktykę pedagogiczną oraz zaprawienie do twórczej pracy naukowej w dziedzinie nauk pedagogicznych.

II. Wyższa Szkoła Pedagogiczna jest szkołą wyższą, nieakademicką i podle-
ga bezpośrednio Min. Ośw., lecz powinna ^(porównać) z się profesorskich i urzędów szkół akademickich.

Studia w W. S. P. trwają 3 lata.

Przy W. S. P. istnieje Szkoła Cwiczeń, składająca się z przedszkola, pełnej szkoły podstawowej i szkoły średniej.

Grono Nauczycielskie powinno składać się z wybitnych praktyków ze studiami wyższymi.

P. Dyrektorka zaznacza, że organizacja W. S. P. stawia

-5-

Szkole Cwiczeń wysokie zadania. Szkoła ta ma być warsztatem pracy w którym nauczyciel przedmiotów pedagogicznych mogliby demonstrować słuchaczom omawiane zjawiska pedagogiczne. Od Szkoły Cwiczeń będzie się żądało lekcji pokazowych i ścisłej współpracy pedagogicznej.

III. Następnie omawia p. Dyrektorka zakres działania władz W.S.P. tj. Dyrektora i Rady Szkoły.

IV. Ważnym zagadnieniem zdaniem p. Dyrektorki jest sprawa grona nauczycielskiego W. S. P.

Nauczycieli mianuje Min. Oświaty na wniosek Rady Szkoły, zaś Szkoła Cwiczeń zależna jest jak dotychczas od Kuratorium O. S. Gronu Nauczycielskiemu stawia Wyższa Szkoła Pedagogiczna wymagania znajomości szkoły powszechnej a zarazem posiadanie prawa wykładania w jednej ze szkół akademickich. Punkt o nauczycielach zastępcach uważa p. Dyrektorka za niewyjaśniony należycie w statucie.

P. Dyrektorka zawiadamia, że organizacja W. S. P. przewiduje sekretariat i asystentury jak na uniwersytecie.

V. Omawiając wymagania dotyczące słuchaczy stwierdza, że są wysokie.

Kandydaci mają być poddani badaniom ich przydatności na podstawie:

1. próby wymowy, recytacji, ustnych sprawozdań
2. mają przeprowadzić pogadankę z grupą dzieci po 1 godz. przygotowaniu tematu.
3. przerobić z grupą dzieci po 1 godz. przygotowaniu tematu zagadnienie z arytmetyki lub geometrii
4. poddać się próbie sprawności gramatyczno - stylistycznej w piśmie.

Uprawnieniem słuchacza jest możliwość jednoczesnego studiowania na jednej z wyższych uczelni, ograniczona warunkiem uzyskania imiennego zezwolenia Ministerstwa Oświaty. P. Dyrektorka uważa, że warunki stawiane kandydatom są zbyt ciężkie, ponieważ żąda się w pewnych punktach przy egzaminie wstępnym kwalifikacji, które kandydat ma przecież dopiero zdobyć w szkole.

P. Dyrektorka uznaje, ^{ze względu} wystarczający egzamin piśmienny, jako spraw-

dzian wiadomości z gramatyki oraz zdolności wyrażania swoich myśli.

Równoczesność studiowania w W. S. P. i uczelni akademickiej uważa

p. Dyrektorka za projekt ryzykowny. Uważa, że kandydat nie będzie

spełniał swych obowiązków ani w jednym ani w drugim zakładzie.

VI. W dalszym ciągu podaje p. Dyrektorka do wiadomości program i organizację studiów.

Program obejmuje: 1. grupę przedmiotów pomocniczych do studiów pedagogicz-

nych.

2. przedmioty pedagogiczne

3. praktykę pedagogiczną

4. przedmioty studium specjalnego

5. wychowanie fizyczne

6. przedmioty nadobowiązkowe.

P. Dyrektorka omówiwszy program podkreśla wagę przedmiotów nadobowiąz-

kowych z dziedziny artystycznej jako podstawowych dla przyszłego nauczy-

ciela szkoły powszechnej, który musi znać sposoby i formy wypowiedziania

się dziecka. Następnie podaje p. Dyrektorka podział i organizację roku

szkolnego W. S. P. :

Rok szkolny rozpoczyna się 15 września i powinien liczyć nie mniej niż

30 tygodni zajęć szkolnych.

Dzieli on się na 3 trymestry.

VII. Zarządzenie podaje także cele i metody oddziaływania wychowawczego

W. S. P. na słuchaczy. Praca w tym kierunku powinna zmierzać do :

1. wszechstronnego rozwijania ich osobowości przez urabianie w dzie-

dzinie intelektualnej, moralnej, społeczno - obywatelskiej, estetycz-

nej i fizycznej w duchu ideologii demokratycznej.

2. wyrobienia poczucia odpowiedzialności za Losy Narodu i Państwa

3. wytworzenie właściwego stosunku do pracy oraz wyrobienia sił i da-

żeń skierowanych ku stałemu doskonaleniu pod względem zawodowym

i ogólnym. P. Dyrektorka podkreśla b. silnie sprawę oddziaływania wychowawczego jako zagadnienie pierwszorzędного znaczenia.

VIII. Ostatni punkt zarządzenia obejmuje sprawę egzaminów, dyplomów i uprawnień kandydatów. Przewiduje egzaminy roczne i podaje sposób przeprowadzania ich. Dyplom po złożeniu egzaminu końcowego i przyjęciu pracy dyplomowej daje uprawnienie: kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkole powszechnej.

P. Dyrektorka uważa uprawnienie za zniechęcające do studiów, słusznym zarządzeniem byłby odpowiedni tytuł jako zadość uczynienia za 3 - letnią pracę.

Z kolei podaje p. Dyrektorka do wiadomości instrukcję o organizacji roku szkolnego 1946/47. Instrukcja przewiduje otwarcie Wyższych Szkół Pedagogicznych w Krakowie, Łodzi i na Śląsku na zasadzie statutu organizacyjnego, ustalonego zarządzeniem Ministra Oświaty z dnia 12 maja 1945 r. Nr. II K. N. - 2564/45, Dz. U.M.O. Nr. poz 47. / W związku z tym następuje likwidacja państw. pedagogiów według nast. zasad:

a./w r. szk. 1946/47 nie należy przeprowadzać wpisów na I r. studiów

Państw. Pedagogium.

b/ uczniowie pedagogiów będą przyjęci na drugi rok studiów w W.S.P. Natomiast w pozostałych pedagogiach należy w r. 1946/47 zorganizować drugi rok studiów o ile zgłosi się odpowiednia liczba słuchaczy. W przeciwnym razie należy skierować ich do jednej z W.S.P. gdzie Min. Ośw. zapewni im utrzymanie w internacie.

Instrukcja zaleca też uruchomienie Państw. Kursów Nauczycielskich opartych na statucie wprowadzonym zarządzeniem M. W. R. i O. P. z dnia 18 czerwca 1928 r. / Dz. U. M. W. R. i O. P. Nr. 8 poz. 134 / a zmienionym zarządzeniem M.O. z dnia 17 maja 1946 r. Zarządzenie ostatnie skraca czas trwania kursów do jednego semestru, wobec czego staje się zbędne organizowanie 3 - miesięcznych wstęp-

nych kursów pedagogicznych dla kandydatów z wykształceniem licealnym, wprowadzonych okólnikiem Kier. M.in. Ośw. P.K.W.N. z dnia 27.2.

1944 / DDz. U.R.P. Nr. 1 - 4 poz. 30 / Należy więc istniejące 3 - miesięczne wstępne kursy pedagogiczne przekształcić na państwowe kursy nauczycielskie.

P. Dyrektorka podawszy ogólne wytyczne dla organizacji nowych stosunków zaznacza, że Rada Szkoły może żądać zmian statutu, co P. Dyr. uważa za szczęśliwy punkt statutu.

W dyskusji nad nową szkołą biorą udział p. Dyrektorka Dr. Bobkowska, prof. botaniki, ~~xxxx~~ Górski i prof. Popiel. Wszyscy zgodnie podkreślają warunki egzaminu wstępnego jako zbyt ciężkie, wyrażające obawę, że egzamin stanie się motywem hamującym, a może nawet odstraszy kandydatów od szkoły. W związku z tym wylenia się zagadnienie stosunków programów W.S.P. do progr. uniwersyteckiego, oraz zagadnienie czy W.S.P. da możliwości przejścia na uniwersytet dla zrobienia magisterium.

Następnie prof. Dr. Styrylski na podstawie rozmów ze słuchaczami podnosi, że rozwiązanie sprawy słuchaczy obecnego pierwszego roku Pedagogium przez mechaniczne przesunięcie ich na drugi rok Wyż. Szkoły Ped. jako studium trzechletniego nastreczy duże trudności. Najpierw słuchacze ci zapisali się do Pedagogium jako do szkoły trwającej dwa lata i mającej ściśle określony i zrealizowany program, uplanowali sobie odpowiednio bieg życia i studia oraz zorganizowali warunki bytowania na czas tych studiów. W.S.P. Nową organizacją zostało niejako z góry ~~xxxxxxxxxxxx~~ nakazane przerzucenie się bądź co bądź na inny typ szkoły i przedłużenie studiów o jeden rok. Muszą więc przegrupować swoje gospodarcze i życiowe plany na czas najbliższy. Zachodzi pytanie czy będą mogli to zrobić i dlatego wylenia się trudność w praktycznym rozwiązaniu problemu ich przejścia na drugi rok Wyższej S.P. Jest poważna obawa, że tego drugiego roku w ogóle nie będzie.

Prof. Dr. Styrylski podkreśla mocno, że nie ma żadnej wątpliwości iż załatwienie i intencje M. O. są najlepsze, gdy idzie o materialne zabezpieczenie słuchaczy.

Stan jednak obecny, z pewnością nie z winy władz szkolnych daleki jest od tego co Ministerstwo dać oragnie, o czym słuchacze z doświadczenia własnego wiedzą. Przeniesienie się zaś tych słuchaczy do innego środowiska gdzie Pedagogia zostają, jest niemal niemożliwe dla wielu przyczyn. Słuchacze ci są z dotychczasowym miejscem pobytu związani, dlatego wyjściem z tej sytuacji byłoby postanowienie Ministerstwa by słuchacze ukończyli dwuletnie Pedagogium na miejscu i taki wniosek należałoby zdaniem prof. Styrylskiego przedłożyć do decyzji Władz, zaś Wyższą Szkołę Pedagogiczną należałoby organizować od pierwszego roku i rozbudowywać na drodze ewolucyjnej.

Przebudowa planu dla słuchaczy obecnych, którzy ukończą pierwszy rok studiów według programu Pedag. na drugi rok studium trzyletniego o innym programie będzie bardzo trudne. Pomaga te trudności brak skonkretyzowania kompleksu zagadnień, wysuniętych już w dyskusji dotychczasowej. Te wszystkie okoliczności i nastroje wśród słuchaczy skłaniają Dr. Styrylskiego do wysunięcia wyżej podanego projektu, by obecni słuchacze ukończyli drugi rok Pedagogium w Krakowie. Dr. Styrylski zwraca się nast. do p. Dyr. Dr. Bobkowskiej z prośbą aby na konferencji z p. Naczelnikiem zechciała poruszyć sprawę przyszłości dotychczasowego personelu profesorskiego, które miało etaty w Pedagogium. Przez likwidację bowiem Pedagogium znajdują się oni w zawieszeniu i niepewności co do dalszych losów.

W związku ze sprawą uposażenia, która przewidziana jest w ustawie dla szkół wyższych nieakademickich zauważa prof. Lehnert, że dekret musi być znowelizowany. P. Dyrektorka spodziewa się wyjaśnienia tych spraw na konferencji, w której weźmie udział Naczelnik Wydziału K.N. w Min. Ośw. p. Czernichowski.

W końcu wyłącza się zagadnienie lokalu szkoły oraz zbiorów, które w obecnym stanie nie dają możliwości zrealizowania niektórych zadań W.S.P.

Prof. Dr. Styrylski podkreśla mocno, że nie ma żadnej wątpliwości co do konieczności i pilności tych zmian, gdyż idzie o materialne zaplecze naszego szkolnictwa.

P. Dyrektorka żegna z przykrości typ zakładu, który dobrze spełniał swoje zadania, zakładu w którym pracowali nauczyciele osiągając jaknajlepsze rezultaty. Młodzież, którą wyszła z Pedagogium w Krakowie pracuje owocnie, z pełnym poczuciem swych obowiązków oraz zrozumieniem, które jej się stale wpajało, że nauczyciel musi się ciągle kształcić.

W dyskusji nad sprawą skrócenia kursów rocznych na 5 - mieś. zabiera głos p. Dyr. Hajnos, wyrażając wątpliwość czy czas ten wystarczy dla metodycznego ujęcia wszystkich przedmiotów.

P. Dyrektorka uważa, że wymiar godzin jest bardzo skąpy, szczególnie dla przedmiotów pedagogicznych. Rok pracy dawał możliwość zgłębienia przedm. pedag. co zaś nie da się osiągnąć w czasie do połowy skróconym.

Pro⁴ Popielówna stwierdza, że skrócenie czasu nauki do 5 - ciu miesięcy wysuwa trudność wzięcia na siebie odpowiedzialności za przygotowanie kandydatów do samodzielnej, owocnej prac.

Na tym konferencję zakończono.

Pisząca protokół :

/-/

Prof. Krzakowska Zofia.